

YTR:n verkostotapaaminen 22.–23.4.2010

Työryhmä 1: YTR:n itsetutkiskelun paikka?

Työryhmässä aloitettiin YTR:n itsearviointia. Keskustelua veti *Jouni Ponnikas* Lönnrot-instituutista. Keskustelun tavoitteena oli löytää kehittämiskohteita YTR:n toiminnassa. Keskustelussa pohdittiin YTR:n toiminnan kriittisiä menestystekijöitä, toimintatapoja eri näkökulmista sekä parhaita onnistumisia ja suurimpia epäonnistumisia vuosien varrella. Tässä on yhteenveto käydystä keskustelusta.

Mitkä ovat kriittisiä menestystekijöitä YTR-toiminnan kannalta?

YTR:n toiminnan keskeinen menestystekijä on laaja ja monipuolinen verkosto, joka ei toimi minkään sektorin sisällä vaan aidosti poikkisektoraalisesti. Tärkeänä pidettiin YTR:n autonomisuutta ja sitoutumattomuutta – sen ei tarvitse kalastella kenenkään ääniä, ja aloitteita voidaan tehdä kaikista (maaseutupoliittisista) asioista.

Laajassa verkostossa hyvä tiedonkulku on kriittinen menestystekijä. Kaikilla verkoston jäsenillä tulee olla ajantasainen tieto siitä, missä mennään – mitä, missä ja milloin tapahtuu. Ehdotuksia:

- Etävälineiden käyttö kokouksissa: video- ja puhelinneuvottelut, skype yms.
- Sihteeristön kokouspöytäkirjan laittaminen mahdollisimman pian kokouksen jälkeen tiedoksi sihteeristölle.
- YTR:n/sihteeristön/YTR-verkoston intra- tai ekstranetin luominen.

Toiminnan vaikuttavuuden kannalta kriittinen menestystekijä on verkoston jäsenten sitoutuminen yhteisiin tavoitteisiin ja toimintaan. Etenkin YTR:n varsinaisten jäsenten sitoutumista pitäisi parantaa.

Mistä toimintatavoista voidaan luopua tai mitä pitää vähentää?

Yhtään sellaista toimintatapaa ei keksitty, mistä voitaisiin kokonaan luopua. Vähennettäviä tai kehitettäviä asioita löytyi muutama:

- Kokoustamisen kehittäminen. Osa sihteeristön kokouksissa käsiteltävistä asioista ei kehity kokousten välillä, vaan samoja asioita käsitellään kerrasta toiseen. Sihteeristön kokousten määrää voisi vähentää keskittymällä kokouksissa olennaisimpiin asioihin, joiden yhdessä käsittelemisestä saadaan lisäarvoa. Tiedoksi-tyyppiset asiat voisi tiedottaa kirjallisesti esimerkiksi kokouskutsussa tai jollain muulla tavoin (...sosiaalinen media?). Kaikki sihteeristön jäsenet voisivat aktiivisemmin esittää asialistalle ja valmistella kokouksiin asioita, joiden yhdessä käsittelemisestä olisi hyötyä. Kokouksissa pitää pysyä asiassa ja pitää aikatauluista kiinni.
- Vastuun ja osaamisen jakaminen. Organisaatio on haavoittuva, jos vastuu ja osaaminen jossain asiassa ovat vain yhdellä henkilöllä. Miten YTR:lle käytännössä saataisiin apulaispääsihteerin? Entä muut työntekijät, tarvittaisiinko varahenkilöitä? Erityisesti henkilöiden vaihtuessa ja kriisitilanteissa tärkeää on hyvä dokumentointi, jotta tieto siirtyy.
- Teemaryhmien tarpeellisuus. Kaikkien teemaryhmien tarpeellisuutta ja tehtäviä suhteessa muihin teemaryhmiin tulisi miettiä kriittisesti. Teemaryhmien jäsenten sitoutumista teemaryhmätyöskentelyyn pitäisi parantaa. Useiden teemaryhmien teemat ovat limittäisiä. Tarvittaisiinko enemmän lyhytaikaisia, tietyn kysymyksen ratkaisemiseen keskittyviä työryhmiä?

- Ohjelmatyön yhteensovittaminen. Ohjelmien ja strategioiden päällekkäisyyttä pitää välttää. Maaseutupoliittinen kokonaisuohjelma muodostuu osittain siitä, että se kokoaa yhteen eri sektoreilla tehtäviä toimenpiteitä. Eri ohjelmissa on päällekkäisiä toimenpiteitä ja niiden toteutumisen raportointi eri tahoille ei tunnu tarkoituksenmukaiselle. Mistä asioista voidaan sanoa, että ”Tämän teki YTR”?
- Aloitettujen töiden johdonmukainen loppuun vieminen ja hyödyntäminen. Esim. jos teemaryhmä on valmistellut raporttia mutta ei saa sitä valmiiksi, on tehty hukkaan mennyttä työtä. Tulosten raportointikaan ei riitä, vaan niitä pitäisi osata hyödyntää politiikassa ja käytännön kehittämisessä.

Mitä toimintatapoja pitäisi vahvistaa?

- Teemaryhmien toiminnan kehittäminen
 - o Teemaryhmät pitäisi sparrata paremmin toimintaansa; teemaryhmillä ja YTR:llä pitäisi olla yhteinen näkemys siitä, mitä teemaryhmä tavoittelee ja mitä siltä odotetaan.
 - o YTR:ssä pitäisi olla teemaryhmävastaava. Teemaryhmien pitäisi olla paremmin tietoisia siitä, mitä toisissa teemaryhmissä tehdään. Teemaryhmien johtamiseen pitäisi panostaa enemmän. Esim. kokonaisuohjelman operatiivinen toteuttaminen; teemaryhmien palasten yhteen laittaminen auttaisi teemaryhmiä rajaamaan omia projektejaan sekä motivoisi, kun tietäisi että oma työ vaikuttaa myös muiden työhön.
 - o Ohjelmatyössä teemaryhmien osallistavaa suunnittelua pitäisi vahvistaa, esim. toimenpiteiden muotoilussa yhteisten toimenpiteiden miettiminen teemaryhmien kesken.
 - o Teemaryhmien yhteistyö hankerahoituksen haussa – mietittäisiin yhdessä mitä seuraavana vuonna pitäisi tehdä; vapaamuotoinen keskustelu.
 - o Verkostotapaaminen on hyvä mahdollisuus sille, että kaikkien teemaryhmien jäsenet olisivat paikalla ja vuorovaikutusta olisi enemmän.
- Verkostotapaamista kaikki YTR:n toimijat yhteen kokoavana tapahtumana pitäisi vahvistaa.
 - o Pitäisi saada kalenteriin hyvissä ajoin (loppuvuodesta, jos seminaari huhtikuussa).
 - o Tapahtumissa tarvitaan vapaamuotoisia taukoja. Ständitori ei riitä, varsinkaan jos ei vielä tunne ihmisiä. Voisi olla alustus ja sen jälkeen keskustelua pienryhmissä tms. YTR-senssit?
- Mentorointi poliittisessa vaikuttamisessa. Poliittisen vaikuttamisen vahvistaminen? Ministeri puheenjohtajana?
- Viestintäkello (kuukaudet), johon koottaisiin YTR:n ja/tai teemaryhmien ajankohtaiset aiheet.
- Fokusointi ja priorisointi kokonaisuohjelmassa?

Mitä uutta pitää luoda?

Yhtään uutta toimintatapaa ei YTR:lle keksitty. Sosiaalisen median hyödyntämisestä voisi pohtia.

YTR-toiminnan keskeisimmät onnistumiset ja saavutukset?

Tärkeänä onnistumisena ja saavutuksena pidettiin itse YTR-verkoston muodostumista toimivaksi ja laajaksi maaseudun kehittäjien verkostoksi. Verkosto on iso, mutta joustava ja ketterä. Esimerkiksi teemaryhmissä on runsaasti asiantuntemusta eri aloilta. Neuvottelukierrokset pakottavat eri organisaatiot ottamaan maaseutunäkökulman huomioon, ja ehkä jollain tasolla sitoutumaankin. YTR on vakiinnuttanut paikkansa. paradoksi on, että vaikka YTR on määräaikaaisesti asetettu, se on pysyvämpi kuin ympärillä olevat ”pysyvät” organisaatiot, jotka ovat muuttuneet moneen kertaan. Saavutus on maaseutupoliitikasta puhuminen ja sen nostaminen keskusteluun. Ennakkoluuloton hankerahoitus sai myös kiitosta.

Todettiin myös, että vaikutuksia ei välttämättä pysty jäljittämään YTR:n verkostoon suoraan. Tämä on YTR:n toiminnan ulkoisen arvioinnin haaste.

Suurimmat epäonnistumiset ja pettymykset?

YTR:n menestyminen ”omassa ministeriössä” (MMM) on vaikeaa, sillä YTR:ää ei tahdota ottaa huomioon ministeriön toiminnassa. Mahdollisia synergiaetuja esim. Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman ja YTR:n välillä ei käytetä täysipainoisesti hyväksi. Vastaavasti myöskään aluepolitiikkaan ei ole onnistuttu rakentamaan siltaa riittävästi.

Osallistujat:

Jouni Ponnikas, Lönnrot instituutti (pj.)

Elina Ahti, Suomen uusyrityskeskus, yrittäjyyden teemaryhmä

Leena Anttila, MMM, toimintaryhmätyöryhmä

Vuokko Keränen, TEM, YTR:n sihteeri

Tarja Lukkari, Kajaanin yliopistokeskus, harvaan asutun maaseudun teemaryhmä

Reijo Martikainen, Mavi, matkailun teemaryhmä, hankeryhmä

Kaisa Matveinen-Huju, MMM/MEO, YTR:n sihteeristö

Heli Talvitie, OPM, kulttuuriteemaryhmä

Heidi Valtari, Ruoka-Suomi teemaryhmä

Laura Jänis, MMM, YTR:n sihteeristö (siht.)